

VELOBRAUCĒJIEM
PA LĪBIEŠU CIEMIEM

Slītere aicina!

Slīteres nacionālajā parkā, izņemot rezervāta režīma zonu, var brīvi staigāt, vērot augus, dzīvniekus un ainavas, ogot, sēņot, peldēties (izņemot Kolkasragu, kur to nedrīkst drošības apsvērumu dēļ!), sauloties, braukt ar divriteni un laivu. Saudzēsīm vērtības, kuru dēļ šeit esam atbraukuši!

MARŠRUTA RAKSTUROJUMS

Maršruts piemērots aktīviem braucējiem, kam interesē piekrastes daba un lībiešu kultūras mantojums. Maršruts pa veco meža ceļu ved cauri pieciem ciemiem: Mazirbei, Košragam, Pitragam, Saunagam un Vaidei. Tie vietām vēl glabā senās zvejnieku dzīves iezīmes. Atpakaļ dodamies pa Ventspils – Kolkas autoceļu (P 124), kas ir asfaltēts un norādīts maršruta kartē. Braucienu iespējams sākt jebkurā ceļa posmā.

Laiks: Aprīlis – oktobris

Garums: Ap 28 km. Veicams vienā dienā

Aptuvenais laiks: ~ 5 h (ar ciemu un objektu apskati)

Velosipēda tips: Kalnu divritenis

Grūtības pakāpe: Vidējas grūtības

Ceļa segums:

Apmēram puse no kopējā garuma – meža ceļi ar grunts segumu, nedaudz mazāk kā puse – asfalts

Sākums: Mazirbe, Lībiešu tautas nams

Beigu punkts: Mazirbe, Lībiešu tautas nams

Maršruta gaita: Mazirbe – Košrags – Pitragas – Saunags – Vaide – atpakaļceļā P 124 autoceļš līdz Mazirbei

Marķējums: Mazirbes – Vaides posmā marķēts ar stabiņiem un zaļām velozīmēm

Alternatīvas: Maršrutu var veikt arī pretējā virzienā vai to turpināt pa Slīteres nacionālā parka administrācijas veidotā velomaršruta Kolkā – Mazirbe – Sikrags Kolkas posmu (pa meža ceļiem) līdz Kolkai (vēl + 11 km). Tā kā maršruts ir aplveida, to var sākt un beigt arī jebkurā citā vietā.

Attālums no Rīgas: 170 km

Loģistika: Aplveida maršruts, kur atgriežas sākuma punktā

Der zināt! Meža ceļi, kas savieno lībiešu ciemus vietām var būt sliktas kvalitātes (smiltis, lietainā laikā – ūdens peļķes, koku saknes).

Neatliekamās palīdzības dienestu tālrunis: 112

 Slīteres nacionālo parku (kā rezervāts dibināts 1923. g.) pamatoti dēvē par Baltijas jūras iepriekšējo attīstības stadiju „brīvdabas muzeju”. Šo ģeoloģisko notikumu mūsdienu „dzīvi” liecinieki ir Slīteres Zīlie kalni – stāvā, līdz 20–30 m augstā Baltijas ledus ezera senkrasta kāple (Baltijas jūras stadija pirms 10 000 gadu), Stiebru kalni – Ancilus ezera senkrasts (pirms 8–9 tūkstošiem gadu), bet Eiropā pēc platības lielākā – kangaru (kāpu valņi) un vīgu (mitras starpkāpu ieplakas) ainava ir Litorīnas jūras laika veidojums (pirms 4–7 tūkstošiem gadu). Maigais Ziemeļkurzemes klimats ir iemesls, kādēļ šeit ir liela augu sugu daudzveidība (ap 860 sugu), un sastopami arī daudzi Latvijā reti augi (piem., parastā īve un Baltijas efeja). Sava veida „nopolns” šejienes dabas vērtību saglabāšanā bija arī jūras piekrastē kādreiz pastāvošajam padomju militārajam režīmam, kura dēļ piekraste pusgadsimta garumā saglabājās apmeklētāju un būvniecības ziņā mazskarta. Tā laika liecinieki ir pamestās PSRS armijas bāzes un dažādi militārie objekti. Slīteres nacionālajā parkā atrodas viens no populārākajiem Latvijas tūrisma objektiem – Kolkasrags, kuru gada laikā apmeklē vairāk nekā 50 000 ceļotāju, bet putnu pavasara migrāciju laikā stundā pār ragu pārlaižas desmitiem tūkstošu putnu. Baltijas jūras krasta posmā – t. s. Lībiešu krastā no Melsila līdz Ovišiem ir saglabājušies lībiešu (viena no mazākajām pasaules tautām) zvejniekiem un citi to kultūras liecinieki. Tūristu vajadzībām izveidotas četras dabas takas, velomaršruti, skatu tornis, apmeklējama Slīteres bāka.

Slīteres nacionālajā parkā ir izveidoti vēl vairāki pārgājienu, velo, ūdens un auto tūrisma maršruti – meklējiet maršrutu lapas www.celotajs.lv un atzīmes dabā!

INTERESANTĀKIE APSKATES OBJEKTI

1 Mazirbe, kas vēsturiskajos avotos ir minēta jau 1387. g., bija lielākais lībiešu ciems Kurzemes piekrastē un vēl nesenā pagātnē – arī nozīmīga zvejniecības un kuģniecības vieta. Mūsdienās Mazirbes vārds saistās ar Lībiešu tautas namu un ikgadējiem lībiešu svētkiem.

2 Lībiešu tautas nams – 1939. g. uzceltā ēka ir sava veida lībiešu identitātes simbols. Tajā izveidota lībiešiem veltīta fotoizstāde.

3 Kalši – 20. gs. sākuma dzīvojamā ēka. Mūsdienās atjaunota, saglabājot Mazirbes Brausku ķieģeļu ceplī dedzinātos ķieģeļus mājas sienā.

4 Sepi – klētiņu ar piedurpakšu baļķu savienojumiem stūros pagājušā gadsimta 20 – 30 gados cēlis Mazirbē ienākušais igaunis Jēkabs Jaga.

5 Bijušās Jūrskolas ēka – jūrskolā (1894. – 1914.) izglītību ieguvuši vairāk kā 1000 studenti. Padomju laikā tā atradās Padomju armijas robežsardzes punkts. Saglabājies robežsargu tornis. Pa ceļam uz jūrskolu redzamas mežainas jūrmalas kāpas ar nelielām ēkām, kas rada interesantu piekrastes ainavu. Ceļu, kas savienoja Jūrskolu ar jūru kādreiz sauca par Kapteiņu gatvi vai Kapteiņu ceļu.

6 Košrags – arhitektūras, kultūrainavas un pieejamības ziņā – visinteresantākais no lībiešu ciemiem, kur pie mājām ir izvietoti to nosaukumi un īsa vēsture, ar kuru var iepazīties arī ciema centrā esošā informācijas stendā.

7 Pitragas – bijušais zvejniekciems, kas apvīts ar daudziem nostāstiem un teikām par jūras laupītājiem un tā piekrastē nogrimušajiem kuģiem. Ciema centrā – **Pitraga baptistu baznīca** – celta 1902.g.

8 Saunags – izstiepts zvejniekciems ar daudzām senām un jaunām, mūsdienu, atpūtnieku ēkām. Vēstures avotos minēts jau 14. gs. Ciemā aug iespaidīgs dižkoks – **Nigļiņu liepa**.

9 Vaide – mežainā apvidū izvietojies ciems, kas pazīstams ar interesanto E. Hausmaņa Purvziestu mājās veidoto Ragu kolekciju-muzeju un Vaides diķi. Vaides Lāžās – ainavisks **dižozols**.

10 Bijusī kropa vieta – Ūbelēs, Mazirbes – Cirstes ceļa malā.

11 Mazirbes luterāņu baznīca – celta 1868. g. Kalpojusi arī kā dienas orientieris kuģotājiem. Laika gaitā, īpaši pēc Otrā pasaules kara, dievnams vairākkārt cietis, līdz pagājušā gadsimta deviņdesmito gadu sākumā atjaunots. Te savulaik dievkalpojumi notikuši lībiešu valodā. Uz ēkas fasādes 3 vietās redzama savdabīga zīme – krusta krusts.

12 Veco kapu kalniņš – viduslaiku un mūsdienu kapsēta. Izteikta versija, ka kādreiz bijusi sena svētvieta. Te meklējami vairāki interesanti objekti (13. – 16.).

13 Priede – valsts nozīmes dižkoks 3,17 m apkārtmērā. Saglabājies stāsts, ka kāds viesstrādnieks padomju laikā ar motorzāģi izzāģējis kokā dori (redzama no kapsētas puses), lai tiktu pie bišu medus.

14 Vecā Taizeļa piemineklis – rakstnieka Marģera Zariņa stāstā un lugā aprakstītā vecā Taizeļa prototipa – zvejnieka Nika Freimaņa (1845. – 1908.) kaps.

15 Vilkača kaps – teikām un spoku stāstiem apvīta vieta – sens ar akmeņiem apkrauts kaps – it kā vienīgā Latvijā zināmā vilkača kapa vieta.

16 Piemineklis A. Bertholda vecākiem – kapteiņa A. Bertholda vecāku kapu vieta ar savdabīgu kapa pieminekli.

17 Mēra akmens pie baznīcas – uz akmens virsmas bijis (šobrīd izdzisis un nav redzams) teksts, saskaņā ar kuru lībiešus pieveicis Zviedrijas karalis Kārlis IX un mēris (akmens atrodas mēra upuru kapu vietā). Tagad tur vīrsū uzlikts ir arī otrs (vismazākais) akmens, kas kādu laiku bija pie Pakalnu mājām. Arī tā teksts ir izdzisis.

18 Lībiešu mēra akmens – celts 18. gs., bet 19. gs. vidū pārbūvēta. Te pirmoreiz iesvētīts lībiešu karogs. Šobrīd notiek mācītājmuižas kompleksa atjaunošanas darbi. No 2009. gada septembra te darbojas Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Rekolekciju centra atpūtas mājas.

19 Lielais Mēra akmens – ar tajā iekalto tekstu (vēl nedaudz saskatāms) vēsta nākamajām paaudzēm par tā laika vietējo mācītāju (kurš gan nomira mēri), par pastorāta izveidi Sikragā, ko drīz vien pārcēla uz Mazirbi. Mēra akmens ir arī piemineklis sešiem plašākas apkārtnes draudzes mācītājiem. Visi trīs akmeņi vēsti par 1710. gada Lielo mēri un teksti akmeņos iegravēti Mazirbes mācītāja Petrona laikā no 1711. līdz 1734. g.

Bijusī mācītājmuižas dzīvojamā ēka

Lībiešu tautas nams

Bijusās Jūrskolas ēka

Pitraga zīme jūras krastā

Vaide. Dižozols Lāžās

Veco kapu kalniņš

Vecā Taizeļa piemineklis

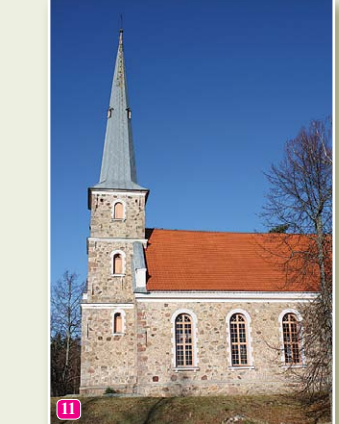
Vilkača kaps

Mēra akmens pie baznīcas

Nigļiņu liepa

Mazirbes luterāņu baznīca.

Priede

Lielais Mēra akmens

Foto: Lauku Ceļotājs (Juris Smāļinskis), Jānis Mednis, Talsu TIC arhivs

www.celotajs.lv